

'Atlantic Seabirds' ontstaat uit fusie van 'Seabird' en 'Sula'

Eind september 1999 verscheen het eerste nummer van een kwartaalblad in de Engelse taal (met Nederlandstalige samenvattingen en onderschriften) met drie artikelen over de functie van de aanwezigheid op de broedplaats voorafgaande aan de eileg bij de Noordse Stormvogel (door Fiona M. Hunter), lokale variaties in de roep van mannetjes Noordse Pijlstormvogels (door David Wood) en het voedsel van Zilvermeeuwen aan de rivier de Elbe: visaanbod beperkend voor kolonisatie in het binnenland (door Omno Hüppop & Katrin Hüppop). Bovendien een korte mededeling over het gevolg van een voorjaarsstorm en een supergolf op een groep broedende Zeekoeten (door Martin Heubeck). Het eerste nummer bevat 48 bladzijden (ISSN 1388-2511).

Het hooggewaardeerde blad *Sula* van de Nederlandse Zeevogelgroep (NZG - 1987-1998, 12 jaargangen) is dit najaar een fusie aangegaan met de Britse *Seabird Group* die van 1969 tot 1999 twintig nummers uitgaaf van het tijdschrift *Seabird*. *Sula* was vooral een laagdrempelig medium, bij uitstek geschikt om artikelen te publiceren van de amateurzeevogelaars waaruit de groep hoofdzakelijk bestaat.

Met *Atlantic Seabirds* wordt getracht de sterke punten van beide tijdschriften voort te zetten. Het tijdschrift richt zich in eerste instantie op het Atlantische gebied, maar ook uit alle delen van de wereld, vooropgesteld dat de inhoud voor een breed publiek interessant is.

De voertaal in het nieuwe blad is Engels. Inmiddels is nummer 2 gedrukt!

Redacteurs zijn C.J. Camphuysen (NZG), Ankerstraat 20, 1794 BJ Oosterend, Texel, (0222) 31 87 44 en dr. J.B. Reed (*Seabird Group*), c/o Joint Nature Conservation Committee (JNCC), Dunnet House, 7 Thistle Place, Aberdeen AB10 IJZ, Scotland, United Kingdom. Mederedacteurs zijn onder meer de Nederlandse zeevogelkenners dr. C.J. Hazevoet, B. Koks en P.L. Meininger. In Nederland wordt het blad gepubliceerd door de Nederlandse Zeevogelgroep, sectie van de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU), secretariaat: De Houtmanstraat 46, 1792 BC Oudeschild, Texel. Oude nummers van *Sula* zijn verkrijgbaar voor f 9,25 (inclusief portokosten) per stuk.

Nieuwsbrief NZG

De leden van de NZG hebben in 1999 de laatste *Sula* ontvangen: een groot afsluitend nummer, gewijd aan meeuwen en sterns in Nederland en België. Een mooie afsluiting van het tijdperk *Sula*. Vanaf heden ontvangt men *Sula's* opvolger, *Atlantic Seabirds*. Dit wordt een wat 'zwaarder' tijdschrift dan de beide voorgangers. Een nadeel is dat de NZG-leden die de Engelse taal minder goed machtig zijn, maar ook de auteurs, hiermee moeite zullen hebben.

De NZG zal bij elk nummer van *Atlantic Seabirds* een Nederlandstalige Nieuwsbrief NZG publice-

ren. Hierin zijn korte en toegankelijke Nederlandstalige artikelen, zeevogelnieuwtjes uit de (inter)nationale literatuur en interessante waarnemingen opgenomen. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de Nieuwsbrief NZG een gemakkelijk bereikbaar platform is voor en van leden. Inmiddels ligt nummer 2 van de eerste jaargang al klaar.

De Nederlandse Zeevogelgroep (NZG)

(Dutch Seabird Group), een sectie van de Nederlandse Ornithologische Unie, werd opgericht op 1 januari 1991, als voortzetting van de Club van Zeetrekwaarnemers (1972-1990) en het Nederlands Stookolieslachtoffer-Onderzoek (1977-1990). De Nederlandse Zeevogelgroep stelt zich tot doel: (1) het stimuleren van zeevogelonderzoek in en vanuit Nederland en (2) het uitwisselen van informatie met de uitgave van het tijdschrift, aanvankelijk *Sula*, vanaf 1999 *Atlantic Seabirds*.

Voor zover samenvallend met onderzoek aan zeevogels worden activiteiten aan zeezoogdieren mede in de doelstelling betrokken. Door een viertal werkgroepen wordt onderzoek gestimuleerd naar broedende zeevogels, de verspreiding van vogels en zoogdieren op open zee (offshore), strandingen, zeetrek en de gevolgen van olievervuiling.

De contributie van de NZG bedraagt f 25,- per jaar. Nadere inlichtingen en opgaven lid bij het secretariaat J.A. van Franeker, De Houtmanstraat 46, 1792 BC Oudeschild, Texel.

Natuurbalans 99: meer natuur, minder kwaliteit en minder landschap

In de *Natuurbalans 99* maakt het Natuurplanbureau de balans op van actuele ontwikkelingen in natuur en landschap tegen de achtergrond van het gevoerde beleid.

De vijfde *Natuurbalans* beschrijft de ontwikkeling van natuur, bos en landschap in afhankelijkheid van de maatschappelijke ontwikkelingen en het gevoerde overheidsbeleid.

De belangrijkste conclusies van de *Natuurbalans 99* zijn:

- Het Natuurbeleidsplan uit 1990 heeft veel in gang gezet. Resultaten van het ingezette beleid worden zichtbaar. Voorbeelden zijn de succesvolle uitvoering van het Soortbeschermingsplan Lepelaar en het meer natuurlijk beheer van bossen.

- Ondanks deze successen gaat de natuurkwaliteit in Nederland nog steeds achteruit. De trend blijft dat algemene soorten algemener worden en zeldzame soorten zeldzamer. De kwaliteit van natuur wordt beperkt door de geringe samenhang tussen natuurgebieden en de negatieve beïnvloeding door andere functies, waaronder infrastructuur en landbouw. Ook is er, bijvoorbeeld in het Deltagebied, weinig ruimte voor natuurlijke processen zoals afwisseling tussen

overstromingen en droogvallen van gebieden.

- De realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gaat langzamer dan gepland. Op basis van het huidige tempo zal de EHS niet in 2018 gereed zijn, zoals het beleid beoogt, maar in 2030. De komende jaren zijn meer inzet en geld nodig om de verder stijgende grondprijzen op te vangen en landbouwbedrijven te bewegen tot herplaatsing of bedrijfsbeëindiging;

- Nederland heeft in 1998 een inhaalslag gemaakt met het aanmelden en aanwijzen van gebieden in het kader van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Onderdelen van gebieden met een hoge natuurwaarde zijn na afweging van belangen echter buiten deze richtlijnen gehouden.

- De houtoogst is in 1998 fors toegenomen. De beleidsdoelstelling om in 2000 1,5 miljoen m³ te produceren lijkt binnen handbereik. De voortgang bij de aanleg van nieuw bos ligt echter ver achter op het geplande schema;

- De afname van met name kwetsbare open landschappen van internationale waarde is zorgwekkend. In het huidige landschapsbeleid ontbreekt een gecombineerde inzet van planologische bescherming en gerichte investeringen voor het inpassen van nieuwe verstedelijking.

De Natuurbalans 99 is een gezamenlijk product van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO). Medewerking is verleend door het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) en het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA).

Deze publicatie is voor f 49,95 (ISBN 90-14-06-228-1) te bestellen bij: Samson H.D. Tjeenk Willink, Postbus 316, 2400 AH Alphen aan den Rijn.

ANWB-Ledenwijzer: Vogelkaart Nederland

Voor de vogelliefhebbers heeft de ANWB een nieuwe ledenwijzer uitgebracht: 'Vogelkaart Nederland'. De opvouwbare vogelkaart wijst de weg naar de vele (helaas niet alle) observatieplekken die Nederland rijk is. Op deze observatiepunten

zijn vaak observatiehutten of -schermen en dergelijke aan te treffen. Honderdentwintig van de regelmatig voorkomende vogelsoorten (op de kaart wordt daar ook de Grote Kruisbek onder gerekend) zijn in de Ledenwijzer opgenomen. Er is gekozen voor die soorten die redelijkerwijs kunnen worden waargenomen op de desbetreffende locatie.

Per vogel wordt door middel van een tekening uit

de gids 'Pocket Guide to the Birds of Britain and North West Europe' door Dave Nurney (uitgave Pica Press) de besproken vogelsoort weergegeven. De illustraties aan de achterzijde van de kaart zijn van de hand van Peter van Dorst. Naast een omschrijving van de verscheidene vogelsoorten komen ook de leefgebieden aan bod. Per provincie staan de belangrijkste natuurgebieden beschreven met daarbij de bereikbaarheid en de periode waarin men het gebied het beste kan bezoeken. Bovendien wordt in korte stukjes aanvullende informatie gegeven over bijvoorbeeld gedragsregels bij het waarnemen van vogels, beginnen met vogelkijken, vogelwerkgroepen, vogelgidzen, vogelgeluiden, adressen, vogelgedrag en vogels kijken in het museum. Uitgebreide informatie over Dutch Birding zal voor leken voorlopig nog maar weinig zin hebben.

De tekst is samengesteld door Ger Meesters.

De ANWB-Ledenwijzer 'Vogelkaart Nederland' is alleen voor ANWB-leden gratis verkrijgbaar bij alle ANWB-vestigingen en ANWB/VVV-agentschappen.

Taigagansen moeten wereldwijd worden beschermd

Georges P.R. Huyskens (Prinsendreef 14, B-2950 Kapellen, België) schreef een alarmerende studie over Taigagansen van 74 bladzijden en deze is beschikbaar in de Nederlandse, Franse, Duitse en Engelse taal.

Daarbij werd een uitgebreide literatuurstudie gemaakt waaruit de schrijver met klem verkondigt dat de Taigarietgans (*Anser fabalis*) een soort is die dringend wereldwijd moet worden beschermd.

Het is een vervolg op de publicatie 'Het Europese Rietgansprobleem' dat Huyskens schreef in het Belgische tijdschrift 'Oriolus' 52: 105-256 in 1986.

Bij gebrek aan adequate Nederlandse namen (dit geldt voor alle Europese talen) houdt schrijver het voorlopig op de Taigagans en de Toendragans.

Nieuw is de westelijke grens van het broedgebied van de Toendragans (*Anser fabalis rossicus*). Het is niet het schiereiland Kanin maar het schiereiland Kola. De oostelijke grens is nog steeds niet duidelijk. Nieuw voor de Taigagans (*Anser f. fabalis*) is dat ze niet alleen broedt in de taiga van Fennoscandia, Kola schiereiland en Rusland maar ook in het noordelijke deel van de noordwestelijke Siberische depressie tussen Oeral en Jenisei.

Volgens Huyskens gaat het niet meer om types of ondersoorten, maar om soorten *Anser fabalis* en *Anser rossicus*.

De Taigagans bestaat uit twee deelpopulaties. Russische auteurs stelden vast dat Rietgansen twee verschillende trekroutes volgen over Rusland. De ene over het noorden van Europees Rusland, de andere over Midden-Rusland.

Ringgegevens wijzen erop dat *rossicus* de noordelijke route en de *Ob-fabalis* de Midden-Rusland-route volgt.

Volgens dezelfde auteurs overwintert de hele *Ob-fabalis*-populatie in West-Europa.

Fabalis bestaat dus uit twee deelpopulaties: een Fennoscandische populatie en één, die gezien de centrale ligging rond de benedenloop van de Ob, de Ob-populatie wordt genoemd.

De wereldpopulatie van *fabalis* overwintert in West-Europa en bedraagt circa 85.000 vogels. Het IWRB, nu Wetlands International, en BirdLife International, moeten volgens schrijver hier hun verantwoordelijkheid voor deze vogels duidelijk tonen.

Elke ganzenliefhebber en alle vogelbeschermers moeten zich van de inhoud van deze publicatie op de hoogte stellen.

De studie is aan te vragen bij het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels, 43-45 Veeweidestraat, B-1070 Brussel, telefoon: (0032) 2 521 28 50, fax: (0032) 2 527 09 89. PCB 000-0296530-01.

Titel van de studie: 'De Taigagans (*Anser fabalis*): een soort die dringend wereldwijd moet beschermd worden' door G. Huyskens (1999).

Wadden Sea Newsletter 1999

Nummer 1 van de Wadden Sea Newsletter (een 56 bladzijden tellend Engelstalige tijdschrift) bevat naast het voorwoord van Harald Marencic van het Common Wadden Sea Secretariat (CWSS) nog negentien artikelen in verscheidene hoofdstukken vervat en een kalender van gebeurtenissen, nieuwe uitgaven, aankondigingen, het Jaarverslag CWSS 1998 en aanwijzingen voor schrijvers van artikelen voor de Wadden Sea Newsletter.

De hoofdstukken hebben als titels: Tidal flats outside Europe, Monitoring and Research, Topical item, Policy and management en Conferences and meetings.

Het eerste artikel behandelt het getijdengebied Khowr-e Mussa in Iran en biedt naast geografische, hydrografische en ecologische informatie ook zeer interessante informatie over de vogels in dat gebied: broedvogels, doortrekkers, standvogels, algemeen voorkomend en zeldzame gasten.

Een volgend artikel The Saemankem Project gaat over een project in Zuid-Korea waarbij de watervogels en het leven in de zee worden bedreigd.

Ook zijn er artikelen die specifiek de Waddenzee betreffen en gaan onder andere over the National Park Lower Saxon Wadden Sea, het voorkomen van de Gewone Zeehond in de Waddenzee, watervogels in de Waddenzee, het ongeluk met de Italiaanse olietanker M/S Pallas op 25-29 oktober 1998 voor de kust van Sleeswijk-Holstein, windmolens en het Waddengebied: Portret van een dilemma, 'Operatie Kwartelkoning' betreffende het gebied rond de Ho Baai in Denemarken, een studie over de Bodemverzaking van de Waddenzee, een voorstel over het National Park Schleswig-Holstein, een open brief van 51 Nederlandse wetenschappers aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (zie ook Het Vogeljaar 47 (2): 87-88).

WS.

In de adviesraad van het blad zitten mensen en instellingen uit Nederland (Bert Brinkman, IBN Texel; Zwanette

Jagers en Joop Bakker, RIKZ, Haren; Frank Steyaert, RWS-Directie Noord, Leeuwarden), Duitsland en Denemarken. Het blad is een uitgave op A-4 formaat en is zwart-wit gedrukt.

Uitgave: Common Wadden Sea Secretariat, Virchowstrasse 1, D-26382, Wilhelmshaven, Duitsland. Telefoon 0049 44 219 10 80, marencic@cess.whv.net, <http://lcwss.www.de>.

Pocket Guide to the Birds of the Indian Subcontinent

Minder dan een jaar nadat het alom geprezen 'Birds of the Indian Subcontinent' verscheen (Het Vogeljaar 47, bladzijde 40), is een van deze uitgave afgeleide zakgids op de markt gebracht. Dat is een hele opluchting want hoe formidabel de kwaliteiten van het werk van Richard Grimmett, Carol en Tim Inskipp ook zijn, qua formaat en gewicht is de studie een hele sjouw om mee te voeren. De nu uitgekomen gids is volledig samengesteld voor gebruik in het veld. Het boekje bezit korte en praktische inleidende hoofdstukken, met onder andere een adressenlijst van de nationale ornithologische organisaties van de landen die de gids bestrijkt, te weten India, Nepal, Sri Lanka, Bhoetan, Pakistan en Bangladesj. Het boek bevat 153 voortreffelijke kleurenplaten, die elk van de 1300 behandelde soorten afbeelden, vaak met meer dan één afbeelding per soort. Tegenover de platen is er een beknopte tekst met veldkenmerken. Meestal staan op deze tegenoverliggende bladzijde ook de verspreidingskaartjes, anders vinden wij die op een volgende bladzijde. Stellig zal deze zakgids voor lange tijd dé veldgids zijn voor vogelaars met bestemming subcontinent India.

GLO.

Richard Grimmett, Carol Inskipp & Tim Inskipp: Pocket Guide to the Birds of the Indian Subcontinent. 384 bladzijden. 153 kleurenplaten Clive Byers, Daniel Cole, John Cox, Gerald Driessens, Carl D'Silva, Martin Elliot, Kim Franklin, Alan Harris, Peter Hayman, Craig Robson, Jan Wilczur & Tim Worfolk. Ruim 1200 verspreidingskaartjes (1999). Uitgever Christopher Helm, A & C Black, 35 Bedford Row, Londen WC1E 4JH, Groot-Brittannië. ISBN 0-7136-5165-2. Prijs £ 17.99.

Wildfowl

Het in 1988 verschenen 'Wildfowl' was een van de eerste uitgaven van de 'Helm Identification Guides' serie. Het boek beleefde nadien drie herdrukken en onlangs kwam de vierde uit. De kleurenplaten van Hilary Burn gaan wat verbleken, maar zijn ondanks nog steeds het aanzien waard. Destijds droeg het werk van Hilary Burn alleszins bij aan het predikaat 'British Birds best birdbook of 1988' dat 'Wildfowl' in de wacht sleepte. Er komen in de loop van 1999 ook herdrukken van de Helm Guides 'Kingfishers, Bèeters and Rollers', 'Finches and Sparrows' en 'Crows and Jays'. In 1988 kostte 'Wildfowl' £ 19.95. Nu is de prijs ruim tien pond sterling hoger.

GLO.

Steve Madge & Hilary Burn (1999): Wildfowl. Uitgave in de serie Helm Identification Guides. 298 bladzijden, 47 kleurenplaten, verspreidingskaartjes. Uitgever A & C Black Publishers Ltd., 35 Bedford Row, Londen WC1R 4JH. Prijs £ 29.99. In Nederland circa f 110,-.